

ÚVOD 5

## 1. KAPITOLA

SOUMLAK BOHŮ (1938–1942)

### 1. Tma o polednách 13

Mentalita totalitních elit: „případ Kirov“ 14

### 2. Krize civilizace 19

Malé pravdy a „velká lež“ 20

Dvojí selhání 22

### 3. „Komplexní“ a „nekomplexní“ totalitarismus 24

Hitler 27

### 4. Stalin a „homo sovieticus“ 30

Gang poslušných v Kremlu 33

### 5. Rusko a Evropa 34

Anšlus a východoevropské domino 36

Stalinova doktrína rozporů 38

### 6. Pakt Ribbentrop-Molotov 39

Čtvrté dělení Polska 41

### 7. Německo-sovětský pakt a Pobaltí 45

Zimní válka 46

Porážka se ctí 49

Tři pobaltské „národy-odsouzení“ 52

### 8. Destabilizace jihovýchodní Evropy 54

### 9. Konec námluv 58

V předvečer „Barbarossy“ 60

### 10. Střet dvou totalitních systémů 63

Stalin bez lesku 65

Moskva, říjen–prosinec 1941 67

### 11. „Protihitlerovská koalice“ 69

Koalice v letech 1941–1942: oficiální a zákulisní 71

## **12. Sověty od nových porážek ke Stalingradu 74**

„Nekomplexní totalitarismus“ a válka 77

## **13. Antisemitismus 79**

„Ostraum“ a „Ostpolitik“ 81

## **2. KAPITOLA**

STALIN – „DOBŘÍ STRÝČEK JOE“ (1943–1945)

### **1. Stalin, Roosevelt, Churchill 84**

Tragédie jménem Roosevelt 85

### **2. Vše hraje pro Stalina 89**

Italská „nová scéna“ 92

Polská otázka 94

### **3. Teherán 96**

Čtvrtý vzadu – de Gaulle 98

Sovětské geostrategické plánování: Litvinov a Majskij 100

### **4. Jugoslávská tragédie: hrůzy rozdělení 103**

Partyzánská válka 105

Jugoslávie a Stalinova politika 1941–1944 107

Albánské zákoutí 109

### **5. Změna finské politiky 110**

Varšavské povstání 112

### **6. Rumunský srpnový převrat 115**

Sofijský hřbitov 117

Maďarsko v ohni 119

### **7. Stalin, Churchill a dělení Balkánu 121**

Jalta 122

### **8. Prolog k pacifikaci Polska 125**

Rumunsko: „tvrdość se vyplácí“ 127

### **9. Američané v Číně – problém dvou kultur 130**

Faktory „Čankajšek“ a „komunistická strana“ 131

„Břemeno povinností vůči Číně“ 133

Řešení kvadratury kruhu 134

### **10. Stalinovo „z pekla štěstí“ 136**

Rooseveltovy poslední dny 137

Truman – „malý člověk z Missouri“ 138

### **11. Postupím 142**

### 3. KAPITOLA

STALIN – „UČITEL NÁRODŮ“ A „ZAJATEC POLITBYRA“ (1945–1947)

#### 1. Opět sami sebou 147

Stalinská mystika na Západě 148

Západ a Stalinova velká strategie 150

Stalin a Molotov – fikce a realita 154

#### 2. „Normalizace“ v SSSR 156

Strategie ve vnějším impériu 158

#### 3. Italská výzva zleva 160

Stalin a Francie 163

#### 4. „Probouzení Západu“. Truman a Byrnes 166

Kennanův „dlouhý telegram“ 169

#### 5. Sovětské plány v Íránu 171

Stalinův ústup v íránské i turecké otázce 174

#### 6. Fulton 175

Truman a Marshall 177

Trumanova doktrína 179

#### 7. Marshallův plán 181

Zadržování komunismu 184

#### 8. „Upevnění monolitní jednoty“. Ždanovismus 187

Kremelská scéna 1945–1947 189

#### 9. První fáze sovětizace – 1945–1947 192

Pacifikace Polska 194

Rumunsko – trápená země 196

Bulharské kontrasty 199

#### 10. Sověty a německá otázka – výchozí pozice 202

SED – „strana všeho německého lidu“ 205

#### 11. Kreml a „koloniální svět“ 206

Lekce Singapuru 209

#### 12. Konec Britské Indie 212

Hinduisticko-muslimský rozvod 214

„Pach nezávislosti“ 216

#### 13. Britské válečné zkoušky na Středním východě 218

Střední východ – pilíř britské obrany? 221

Biltmorský program 222

Palestinská otázka 224

4. KAPITOLA  
MEZE BIPOLARITY (1947–1949)

1. „Salámová taktika“ v Maďarsku 225
2. Kominforma 229  
Druhá fáze sovětizace – konec „parlamentních piruet“ 232
3. „Zvláštní případ Rakousko“ 234
4. Finská specifika 237  
„Léta nebezpečí“ 1944–1947 239  
Finský „Únor“ se nekonal 242
5. První jugoslávský komunistický model 244  
Stalin a balkánské uspořádání 247  
Albánský malý ring 250
6. Sovětsko-jugoslávská roztržka 252  
„Kominformisté“ na Balkáně 254
7. Francouzské „kominformní zklamání“ 257  
Itálie – nebezpečí zažehnáno 259
8. Dekolonizace jihovýchodní Asie 261  
Komunistická výzva v Indočíně 263  
Zvláštní případ Indonésie 265
9. Barma: kompromis mezi nacionalisty a Londýnem 268  
Britská výhra v Malajsku 269
10. Cesta k rozdělení Palestiny 272  
K arabsko-židovskému ozbrojenému konfliktu 274  
Palestinská válka 1948–1949 277
11. „Vláda SVAG“ ve východní zóně Německa 279  
Okupační politika v západních zónách, 1945–1946 280  
Obrat v západních postojích 282  
V předvečer berlínské blokády 284
12. Berlín: mrazivé dny 286  
Dva německé státy 289
13. USA: domácí programy základem 291  
Stabilizace v Británii 293  
„Marshallizace“: francouzsko-italský kontrast 295

5. KAPITOLA  
SVĚT V ČÍNSKO-KOREJSKÉM STÍNU (1949–1953)

1. Washington, Moskva a čínská otázka 1945 299  
Marshallova mise 300

Vítězství „tarantule“ nad „šorpionem“ 302  
Stalin a Mao 304

## **2. USA na konci 40. let 307**

Americký obranný perimetr 309  
„Teorie domina“ a program NSC-68 311

## **3. MacArthurovy reformy v Japonsku 313**

Paradoxy americké politiky v Japonsku, 1948–1950 315

## **4. Rozdělení Koreje: „Sever proti Jihu“ 317**

Stalin a korejská válka 320  
Počátek války 322

## **5. „Čaroděj z Inčchon“ 323**

Čínský vstup do války 325  
Obrat na Jalu 327  
„Bratrství ve zbrani“ 329

## **6. Trumanova vláda versus MacArthur a McCarthy 331**

## **7. Komunistická taktika prodlužování války 335**

„Krvavá remíza“ 336  
Stalinův scénář globální války? 338

## **8. Nový typ globální rovnováhy 341**

„Atlantická bilance“ korejské války 343  
Stalinova německá protihra 346  
Změna geostrategické situace na Balkáně 347

## **9. „Oblouk od Japonska k hranicím Indie“ 349**

Válečný účet – asijsko-vietnamský aspekt 351

## **10. „Zajistit se proti všem nahodilostem“ 354**

„Samospád“ v sovětském a čínském komunismu 355

## **11. Maďarsko – léta beznaděje 358**

Varšavské místodržitelství „moskovitů“ 360  
Rumunsko: Gheorghiu-Dej versus Paukerová a Luca 363

## **12. Stalin na sklonku života 366**

Ke konečné čistce? 368

## **6. KAPITOLA**

KDO JE VINEN? (1953-1956)

## **1. Neklidné časy. Berijova šance 371**

Konec korejské války 373  
Berijův pád 374

- 2. Poststalinská krize a vnější impérium** 376  
Povstání v NDR 377  
Maďarský nový kurz 380  
Chruščov – „strážce hodnot“ 382
- 3. Od Trumanovy k Eisenhowerově vládě** 385  
Eisenhower a Dulles 387
- 4. Doktrína „osvobození“ a „masivní odvěty“** 389  
Konzervativismus 50. let: prosperita a síla tradice 392
- 5. Střední východ po palestinské válce** 396  
Mossadek a íránská ropa 397  
Egyptská revoluce 399  
„Pryč s paši“ 402
- 6. „Tajné operace“ CIA a Dullesova „paktománie“** 403  
Íránský převrat 1953 405
- 7. Francie a Evropa** 408  
Dienbienphu 410  
Indočínský kompromis 1954 411  
Pařížské dohody a pád Menděse France 413
- 8. K nové strategii v Kremlu** 415  
Rakouská smlouva o neutralitě 417  
Varšavský pakt a evropská bezpečnost 419  
Ženevský summit 421
- 9. Dvě tváře Pekingů: Quemoy a Bandung** 423  
Chruščov a třetí svět: Indie a Indonésie 424
- 10. Násir – „náš člověk v Káhiře“** 427  
První léta Izraele 430  
Izraelsko-arabské napětí 1953–1955 431  
Násirův obrat na východ 433
- 11. Západ na cestě k suezské prohře** 436  
Suezská vojenská konfrontace 438
- 12. Jugoslávské téma v kremelských sporech** 441  
XX. sjezd KSSS: ořes „tajného projevu“ 445
- 13. Polská krize** 447  
Poznaň a Gomulkův návrat 448  
Maďarsko před bouří 450  
Vyrcholení „polského Října“ 452
- 14. „Deset dnů, které otřásly Kremlem“** 454  
„Operace Vichr“ 456

7. KAPITOLA  
FIKCE A REALITY (1957–1964)

- 1. „Dvojitá krize“ 1956 – americká bilance** 461  
Kontrasty vnitropolitické scény USA 50. let 463  
„Macmillanova“ Británie 465
- 2. Krize francouzské moci v severní Africe** 468  
Pád čtvrté republiky 470
- 3. Izrael v izolaci** 473  
Eisenhowerova doktrína 474  
Malá regionální krize: Sýrie 1957–1958 475  
Vrchol regionální krize – léto 1958 477  
Irácko-syrská zkušenost 479
- 4. Dvojitá hra: Chruščov a Mao** 481  
Chruščovovy triumfy roku 1957 484  
Fenomén „sputnik“ 486
- 5. Pacifikace Maďarska** 488  
Gomuľkovská „vlastní cesta“ 490  
Obnovení pořádku à la Ulbricht 491
- 6. „Gulášový komunismus“** 493  
Čínský „velký skok“ 495  
Podzim 1958: Maova lekce Chruščovovi 497
- 7. Berlínské ultimátum** 499  
Západ znovu před berlínskou otázkou 501  
„Duch Camp Davidu“ 503  
Chruščovova konfrontační volba 1960 505
- 8. Amerika Američanům?** 506  
Guatemala 1954 508  
Kubánská revoluce 510
- 9. Francouzská pátá republika** 512  
De Gaullova evropská politika 513  
De Gaulle a Afrika 514  
Éviánské dohody 516
- 10. Destabilizace černé Afriky – britský úhel** 520  
Fenomén „mau-mau“ 522  
„Bouřlivý rok 1960“ 524
- 11. Exploze v Kongu** 525  
Ve znamení Lumumby 527  
Simbové a „lidová demokracie“ 530
- 12. Od Eisenhowera ke Kennedymu** 532  
Základní agenda Kennedyho vlády 534

Pohroma v Zátocy sviní 535  
Vídeňské setkání 536

**13. Od Vídně k Berlínu** 538  
Německo-berlínský uzel 540  
Pochod ke „zdi hanby“ 542  
Západ a „operace Růže“ 544

**14. Rivalové a odpadlíci** 546  
Albánská a rumunská volba 549

**15. Operace „Anadyr“** 552  
„Ex Comm“ a drama třinácti dnů 555  
Chruščovův ústup 558

**16. Dozvuky amerického vítězství** 560  
V předvečer Dallasu 561

**17. Chruščov na šikmé ploše** 564  
Sovětsko-čínské schizma 567  
Komplot a rezignace 569

HLAVNÍ POUŽITÉ ZKRATKY A SYNONYMA 572

PRAMENY A LITERATURA

1. Prameny 576
2. Paměti a svědectví 577
3. Základní a použitá literatura 579

REJSTRÍK 585